Elena *FAUR*

LIMBA ROMÂNĂ ÎN SUEDIA

COLOCVIUL INTERNAȚIONAL DE LA MARSTRAND DEDICAT CULTURII ROMÂNE

În ultimii ani, în țările scandinave, interesul față de limba și cultura română este în continuă creștere. Una dintre rațiunile principale ale acestui fenomen îl constituie și faptul că, odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, s-a simțit nevoia formării de personal cunoscător al limbii române pentru diverse domenii (juridic, economic, turistic, al traducerilor etc.). Totuși interesul practic nu este singurul care îi determină pe scandinavi să învețe limba română. Mulți învață această limbă pentru că au descoperit, prin experiențe semnificative pentru ei, literatura română, filozofia sau muzica românească etc.

Cursuri de limba română sunt oferite de Universitatea din Lund, Suedia, unde secția de *Limba română* funcționează în cadrul *Departamentului de limbă și literatură* (*Språk-och literaturcentrum*), iar din 1998 și Universitatea din Copenhaga, Danemarca, oferă un program de *Studii românești*, în colaborare cu Universitatea suedeză. La ambele universități, cursurile de limba română sunt conduse de Coralia Ditvall, conferențiar universitar la Institutul de Romanistică (Romanska Institutionen) din cadrul Universității din Lund și conferențiar universitar extern la Institutul de Engleză, Germană și Romanistică (Engelsk, Germansk, Romansk Institut) din cadrul Universității din Copenhaga. Coralia Ditvall este, în același timp, șefa secției de *Limba română* de la cele două Universități. În predarea acestor cursuri, asistenta Åsa Apelkvist este „mâna dreaptă a Coraliei", cum obișnuiește ea însăși să o numească.

Coralia Ditvall este promotoarea, pe plan internațional, a unei metode inedite de predare-învățare a unei limbi străine, metodă care facilitează accesul diverselor categorii profesionale la învățarea limbii române. Începând deja cu anul 1999, conf. univ. dr. Coralia Ditvall, de origine română, a propus metoda *e-learning* sau *distance learning* de învățare a unei limbi străine care presupune predarea și examinarea studenților *via internet.* Nu este lipsit de importanță să amintim că acest curs vizează învățarea

BDD-A20666 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:39 UTC)

limbii române *ca limbă complet străină* și se desfășoară în întregime *online*, pentru toate cele patru nivele de studiu (inclusiv pentru începători!).

Conferința anuală a secției de limba română („The Annual Conference of the Romanian Section"[1]) care se desfășoară pe insula Marstrand reprezintă, încă de la prima sa ediție din 2002, un important eveniment cultural, complementar programului de învățare a limbii române ca limbă străină de la Universitățile din Lund și Copenhaga.

Inițiativa organizării acestei manifestări științifice aparține, de asemenea, conferențiarului universitar Coralia Ditvall și întrunește anual participanți din România, Suedia, Norvegia și Danemarca (sau scandinavi stabiliți în diverse părți ale lumii). Conceput pe două secțiuni: secțiunea de comunicări și secțiunea destinată prezentării de cărți, teze de doctorat și de proiecte științifice (încheiate recent, viitoare sau aflate în curs de derulare), evenimentul de la Marstrand constituie, pentru profesorii, cercetătorii, doctoranzii și cursanții reuniți cu această ocazie aici, pe de o parte, un important forum de discuții despre diverse aspecte ale culturii române, iar pe de altă parte, un prilej de a stabili legături între participanții la această conferință anuală și proiectele acestora.

Anul 2008 a reprezentat, cu certitudine, un an important pentru Conferința secției de limba română, din două motive: în primul rând, în acest an numărul persoanelor invitate și a participanților a depășit cu mult numărul celor din anii trecuți; în al doilea rând, dacă, până în 2007, la secțiunea de comunicări toate materialele erau prezentate în plen, anul acesta conferința de la Marstrand s-a extins, completându-se cu noua subsecțiune *Seminarii*, creată cu scopul de a satisface interesele specializate ale participanților la acest colocviu.

Conferința a debutat cu o scurtă alocuțiune a Coraliei Ditvall, organizatoarea prezentând o retrospectivă a procesului de studii românești IT („IT-Romanian Studies") de la Universitățile din Lund și Copenhaga și insistând asupra actualității acestor studii și asupra celor mai recente rezultate obținute prin metoda *e-learning* în învățarea unei limbi străine. Invitatul de onoare al conferinței a fost profesorul Erling Strudsholm de la Universitatea din Copenhaga, Danemarca, președinte al Fundației „Eugen Lozovan" și decanul Departamentului de studii englezești, germanice și romanice la această universitate, în cadrul căruia funcționează, în colaborare cu Universitatea din Lund, Suedia, și secția de *Studii românești*. Profesorul Strudsholm a prezentat o ofertă de burse „Eugen Lozovan" pentru studenții și cercetătorii români interesați de completarea studiilor proprii la Universitatea din Copenhaga. Domeniile pentru care Fundația „Eugen Lozovan" oferă burse sunt filologia romanică, greacă, latină, istorie sau arheologie. Arne Halvorsen, profesor la Institutul de Limbi Moderne din Trondheim, Norvegia, a prezentat câteva dintre problemele cu care s-a confruntat în realizarea proiectului său de redactare a unui dicționar român-norvegian. Se cuvine să amintim că, până în prezent, acest dicționar, recent apărut la editura Polirom în cea de a doua ediție a sa (prima ediție datează din 2001), este singurul dicționar de acest tip, destinat vorbitorilor de limbi scandinave[2]. Comunicarea profesorului Arne Halvorsen s-a axat pe dificultățile pe care le-a întâmpinat în găsirea echivalențelor lexicale adecvate între cele două limbi (ca, de exemplu, în cazul unor cuvinte

BDD-A20666 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:39 UTC)

precum *manea* și *pet*). Tot în spațiul lingvisticii, dar, de această dată, în domeniul traducerii, s-a situat și comunicarea Roxanei Ibsen de la Universitatea din Copenhaga. Profesoara daneză s-a referit la câteva probleme de traducere din română în daneză a unor termeni juridici care exprimă drepturile și obligațiile în contractele juridice. Concluzia comunicării a fost expusă, aș spune, într-un autentic spirit coșerian, anume că traducerea nu vizează cuvinte izolate și că, atunci când traducem, trecem de fapt dincolo de semnificațiile lor propriu-zise și traducem sensul. Alți conferențiari la secțiunea comunicărilor în plen au fost: Ingmar Söhrmar, profesor de limbi romanice și lector universitar pentru limba spaniolă la Universitatea din Göteborg, care a vorbit despre existența runelor gotice în România; Arina Stoenescu, lector la Colegiul Universitar din Södertörn, a prezentat o comunicare cu tema *Tales of Two Reigns. „Plural" anthology about Romanian Children's Culture*; Tina Lundberg, interpretă la Parlamentul European, Bruxelles, a vorbit despre experiența întâlnirii ei cu muzica românească, respectiv cu muzica Mariei Tănase, oferind participanților un moment emoționant prin interpretarea proprie a cântecului „Lume, lume".

Secțiunea *Seminarii*, inaugurată în 2008, a fost divizată tematic, în funcție de trei coordonate majore, subsecțiunile desfășurându-se paralel. Astfel, participanții interesați de aspecte ale gramaticii limbii române au putut participa la secțiunea de *Gramatică-Traducere*. Aici profesorul Arne Halvorsen a revenit asupra dificultăților întâmpinate la redactarea Dicționarului român-norvegian, prezentând și supunând dezbaterii modul în care se relaționează sensul propriu cu sensurile metaforice în cazul unui cuvânt precum „a se străpezi". Ștefan Gencărău de la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj, România, a pus în discuție o problemă de analiză a discursului pornind de la filmul românesc *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*. În baza unor secvențe din filmul lui Cristian Mungiu au fost evidențiate pierderile la nivel stilistic din subtitrarea în limba engleză a acestui film românesc. În ceea ce mă privește, am reluat chestiunea problematizată deja parțial de profesorul Arne Halvorsen, anume lexicul metaforic în limba română, problemă pe care am abordat-o din perspectiva teoriei metasemice propuse de profesorul Mircea Borcilă de la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. După ce am relevat mecanismul de funcționare al metaforei și am stabilit că la baza metaforicii vorbirii stă operația fundamentală a analogizării, am explicat, prin numeroase exemple, crearea de conținuturi semantice metaforice în limba română.

De asemenea, pentru cei interesați de literatura română a existat o secțiune specială de *Literatură*. În cadrul acesteia, Björn Apelkvist, lector de limba suedeză la Universitatea din București, a reliefat câteva aspecte legate de opera filozofică a lui Constantin Noica, anunțând, cu această ocazie, și apariția, în acest an, a versiunii în suedeză a „Jurnalului de la Păltiniș" a lui Gabriel Liiceanu. La rândul ei, Marie Blomkvist (Suedia) a vorbit despre proiectul de traducere în suedeză a romanului *Simion liftnicul*, ca urmare a impactului pe care l-a avut asupra ei descoperirea prozei lui Petru Cimpoeșu. Totodată, traducătoarea a făcut referire la câteva situații dificile de traducere în fața cărora a pus-o textul lui Cimpoeșu și la soluțiile pe care le-a găsit pentru fiecare caz în parte.

BDD-A20666 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:39 UTC)

Alte aspecte, precum politică, mass-media și sport au fost abordate în secțiunea de *Științe politice-Varia*. Astfel, Andreas Johansson (Suedia) s-a referit la situația politică din Republica Moldova dinaintea alegerilor parlamentare din anul 2009, în timp ce Ståle Volleng (Norvegia) a realizat o scurtă incursiune în istoria olimpică a României. Demian Sânziana, corespondent la New York pentru *Formula As*, a prezentat o situație panoramică a massmediei din România, reliefând cele mai recente schimbări și tendințe în acest domeniu.

Nu în ultimul rând, trebuie menționat că spiritul în care s-a desfășurat secțiunea *Seminariilor* a fost unul al dezbaterilor, uneori chiar polemice, pe marginea subiectelor propuse de fiecare în parte. În finalul programului s-au prezentat cărți și proiecte care vizau cultura română.

Colocviul de limba română de la Marstrand s-a încheiat cu o seară de muzică și dansuri românești din diverse zone ale României. Formația *Calabalâc*, compusă din șase suedezi (patru dintre ei fiind studenți ai secției de *Limba română*) fascinați de ritmul și armonia muzicii românești și devenită deja o prezență familiară la conferința de la Marstrand, a interpretat cântece din repertoriul Mariei Tănase, precum și nemuritoarea romanță românească „Ciobănaș cu trei sute de oi".

Importanța majoră a acestui eveniment multicultural, care se desfășoară în fiecare an în Suedia, rezidă, neîndoielnic, în faptul că reușește să creeze punți de legătură între cercetătorii reuniți cu ocazia acestui colocviu la Marstrand, promovând astfel limba și cultura română în spațiul scandinavic. Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie colaborarea (în vederea publicării în limba suedeză) între Marie Blomkvist, traducătoarea în suedeză a romanului lui Petru Cimpoeșu, *Simion liftnicul,* și Per Nilson, editor suedez[3], interesat de literatura din Europa Centrală și de Est.

Am convingerea că programul de studii inițiat de conferențiarul universitar Coralia Ditvall și, mai ales, *The Annual Conference of the Romanian Section* vor contribui și în viitor, în mod semnificativ, la răspândirea culturii române în spațiul nord-european și vor media o colaborare cât mai profitabilă între membrii pe care îi reunește.

NOTE

[1] Detalii despre acest colocviu pot fi găsite pe site-ul http://www.infomezzo.se/Marstrand/.

[2] În realizarea Dicționarului român-norvegian, profesorul Halvorsen a beneficiat de sprijinul valoros al unui grup de cercetători clujeni de la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu" și de la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. Astfel, specialiști precum Felicia Șerban, Ioana Anghel, Elena Comșulea, Doina Grecu, Rodica Marian, Valentina Șerban, Mariana Istrate de la Institutul de Lingvistică și Mihaela Ursa de la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj au asigurat controlul cuvintelor-titlu, al indicațiilor morfologice etc. ale părții românești a acestui dicționar.

[3] Informații mai detaliate despre profilul și colecțiile editurii, precum și despre ultimele apariții pot fi aflate pe site-ul editurii: http://www.perenn.com/.

BDD-A20666 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:39 UTC)